

Arívle

Foanta Chulo

ARÍVLE

TAM, KDE SLUNCE JE

Foanta Chulo

Na krku jí visel řetízek s obrázkem půvabně se smějící černovlasé holčičky. Měla stejně zelené oči, jako ona. Ale Elvíra ani nevěděla, že ho má na sobě. Podle toho, jak na chvíli vypadal její výraz v loužích při odrazu měsíce, než opět zmizel za černými nebeskými závěsy, byla naprosto ztracená. Fragментy, které byly zásadní součástí její minulosti, byly pryč. Byla ponořena do zmateného diskomfortu; do podvědomé nelibosti k okolnímu prostředí —, a tak jediné, co vnímala, byly dotazy odrážející se v její hlavě jako popcorn: Kdo jsem, proč tu jsem — a *co se to proboha děje*.

Rozhlížela se, ale chladivé okolí bylo zakryto tmavým nepřístupným závojem. Zhluboka se nadechla a pokoušela se uklidnit. Kolem ní poletovaly jemné bílé mráčky, které vydechla ona sama, ale i tak se jich dokázala leknout. Okolí vonělo po něčem neznámém, možná trochu nahořklém. Zkoušela uvažovat, zda snad tuto vůni nezná, ale nedokázala udržet proud svých myšlenek. Zavřela oči a prsty si tlačila na spánky. Rozčilovala se, ale jakákoliv myšlenka byla okamžitě ztracena pod náletem dalších podnětů, které na sebe naskakovaly, jako déšť nikdy nekončících papírů popsaných každý jiným jazykem.

“Haló?” Zaskřehotala, jakoby nemluvila celé roky. Přisahalaby, že se vedle ní něco pohnulo. Její nakřáplý hlas dozníval a odrážel se od okolních neznámých struktur podezřele dlouho, až konečně zmizel a ztratil se v tom dlouhém, táhnoucím se, všeobjímajícím pasivním dunění, které tam bylo slyšet už předtím, ale teprve teď si ho uvědomila. Srdce jí bušilo. Ta náhlá pozornost se jí nelíbila. Otáčela se doprava, doleva, ale jediné, co zůstalo, byl vítr jemně čechrající okolní stíny, které se postupně rýsovaly jako rýhy pod pokresleným papírem.

“Kdo je tam?” Pokusila se vyslovit nahlas. Pokud to byl člověk, musel být opravdu hodně rychlý.

“Haló!?” Hlavou jí běhaly elementární instrukce. Měla nutkání zjistit víc, ale vnitřní hlas jí nabádal, aby to nedělala. Nečekala a instinktivně začala utíkat.

Ulice se stáčela mírně doleva. Okolní gigantické stíny se kolem ní míhaly, a ona si stále nebyla jistá, zda to jsou budovy nebo cokoliv jiného. Horizont měl povědomé tvary města. *Město*. Najednou cítila jemný nával energie z pocitu, že by mohla najít pomoc — ale ptala se sama sebe, *město přeci nebývá po tmě, nebo ano?* Kolem se míhaly ty černé skály bez světla a bez života, až jí začalo připadat, že to asi město nebude. Ne všechny obrysy rozeznávala. Ty tvary byly cizí, kulaté, někde hranaté, někde podlouhlé, jakoby někdo okolní struktury precizně propíchal kopími, dýkami, kříži nebo čímsi hodně podobným. To nemohlo být město. Ale pokud to nebylo město, tak co to bylo? Začalo jí píchat pod žebry. Srdce přestávalo pumpovat do těla kyslík, a ona ztrácela dech.

“K noze,” ozvalo se odněkud. Srdce jí bušilo a v uších tepalo. Pokoušela se zaostřit, roztáhnout zorničky, ale stále neviděla víc, než obrysy skrytého okolí. Byl to mužský nebo ženský hlas?

“Kdo je tam?” Zastavila se a ohlédla, jako podezíravá srnka naslouchající jakékoliv známce pohybu.

Zvedl se vítr a rozevláté vlasy jí kmitaly okolo hlavy. Byl to neutišitelný křik toho něčeho, kdo jakoby naschvál proměnil vítr ve vichřici, a začal jí tlačit k sobě. Elvíra se snažila vzdorovat, ale tlakem větru jí podklouzly nohy a upadla na zem. Na levé dlani ucítila řezavou bolest, která jí vystřelovala až na paži. Pokoušela se vstát, ale vichřice jí tlačila po silnici jako westernové smítko.

“Nemáš cigaretu?” Zeptala se Alice. Rozhodila přitom vlasy a usmála se na něj. Seděli na střešní zahrádce, na kterou měli přístup pouze vyšší personál a pacienti s extra příplatkem, a z východu ze střechy byl ještě trochu slyšet nemocniční intercom.

“Promiň, nemám dneska náladu,” odpověděl. Ani se na ni nepodíval.

“Je ti něco?” Položila mu ruku na záda a on se odtáhl. Chvíli si ho beze slov prohlížela, a pak vstala a odešla. Dveře se za ní zabouchli silněji, než obvykle.

Po chvíli se dveře opět otevřely. *To nemyslí vážně*, pomyslel si, když v tom uslyšel jeho hlas.

“Myslel jsem si, že tu budeš,” řekl Mike, sedl si vedle něj, a oba hleděli dolů na město zalité sluncem. Ze zdola byl slyšet šum aut a občasné zatroubení. Naproti Berkson Island pravé nejaka žena v natáčkách vyklepávala z okna prádlo, a ptáci zpívali své poklidné odpolední písně.

“Maligní hypertermie je dost vzácná věc...” řekl Mike. Jeho husté černé obočí se z ústavičného mračení stáčelo dolů.

“Neměl jsem pokračovat ...” zašeptal Dean.

Na nebi přeletělo proudové letadlo. Chvíli pozorovali, jak se vzdaluje a zanechává za sebou dlouhé kondenzační stopy.

“Podívej.. Jsi tu už rok, mám pravdu?” řekl a zandal si u toho brýle do bílého pláště.

“... Ano.”

“Moc lidí to neví (taky už to bude pětatřicet let) ale mně zemřela pacientka na sále už po dvou měsících. Doteď si pamatuju její jméno; jmenovala se Margret Burgshamová. Dostala anafilaptický šok po anestézii... Byla to sice jen zlomená ruka — a já věděl co dělám —, ale stejně zemřela. Rozumíš? Dáváš si v kantýně kafe, zatímco tvoje dítě umře na něco, jehož pouhý uhlídatelný výskyt se odhaduje na jedna ku čtyřem tisícům.”

Chvíli tam spolu nemluvně seděli, až Mike vydechl přes nafouklé rty a chystal se odejít.

“Miku?”

“Ano?”

“Mohl bys prosím tě zařídit, aby si pro její dceru někdo přišel?”

“Ona má dceru?”

“Jo. Sedí u ní v pokoji.”

“...Zařídím to.”

Když se za Mikem zabouchly dveře, měl Dean poprvé takový zvláštní pocit. Nikdy nechtěl nic jiného, než se stát doktorem. Od mala ho v tom všichni podporovali, a když přišel před šesti lety dopis v červené obálce, s

úhledným patkovým písmem University of Healthcare na vrchu, nemohl se dočkat jeho otevření. Ta léta pro něj byla jako ze sna; somatologie (později anatomie), mikrobiologie, ale hlavně — chirurgie. Celý život mu dával smysl. Bavilo ho rozumět tomu, že spektrin je hlavní cytoskeletální protein tvořící tetramery, a aktin zase řetězec F-vláknitého aktinu. Když mu před rokem zvonil budík ve 4:30 ráno, ještě nikdy nebyl tak rychle na nohou... Ale tohle bylo jiné.. Nedávalo to smysl. Udělal všechno správně...

V tom někdo rozrazil střešní dveře.

“Honem, Mike defibriluje tu tvojí na trojce.”

Běželi po schodech dolů, a bílé pláště jim vlály. Na stěnách byly studené odstíny modré. Chodba se zdála delší. Pacienti a jejich návštěvy byli volně rozdrobeni na lavičkách mezi pokoji jako náhodně rozmístěné pokojové lampy; byli němými svědky běžícího doktora se sestrou, a věděli přesně, co nervózní kvap doktorů znamená.

Než zahli do chodby pro pooperační pobyt, už byl slyšet ten dívčí pláč a utěšující ženské hlasy. *Mami! Co je s mámou? ... Neboj se, máma bude v pořádku ... Mami!*

Holčička oblečená do čarodějnických šatů stála nalepená u pokoje a bouchala malými pěstičkami do skla. Dvě pacientky u ní klečely a snažili se jí utěšit. Na konci chodby seděl starý muž, díval se z okna a Dean slyšel jeho slova přes všudypřítomný pláč té malé černovlasé holčičky; *Raději se modli, aby šla do nebička..*

Když Dean se sestrou otevřeli dveře, akorát zahlédli Mika při masáži srdce. “Tři, čtyři... Píchněte jí dvacet miligramů Epinefrinu... Tak sakra znova, dělejte!” ... “Nabíjím..”

Vichřice jí zatlačila na okraj soutěsky, a narážela s ní o černou skálu jako podzim se spadáním listů. Pokoušela se někde zachytit, ale sedřenými dlaněmi se pouze zraňovala o vroubkovanou strukturu toho nehostinného prostředí. Něco tvrdého jí praštilo do obličeje, odrazilo se to od stěny a odletělo dál. Mávala kolem sebe ve snaze zabránit dalším zraněním, ale jiný

kus (možná ztvrdlý kus hlíny), trochu větší než předtím, jí zasáhl do břicha. Kdyby teď stála na okraji propasti, raději by skočila dolů.

Rukou zavadila o něco na stěně. Bylo to kovové a celkem hned rozeznala, že jde o kliku. Kolem létaly tvrdé kusy toho něčeho, a ona instinktivně zatáhla a pokusila se otevřít. Nemohla uvěřit, že to šlo. Průvan teplého vzduchu ji ovál, a ona se proplazila dovnitř, koplá do dveří, pak podruhé, až konečně vpadla dovnitř, do té neproniknutelné tmy. Dveře se za ní zabouchly samy.

Pálilo jí čelo, žebra a ruce. V uších jí pískalo a hlava bolela. Byla uzamčená se svými prázdnými vzpomínkami a pokoušela se na jejich nepopsaných listech zachytit cokoliv užitečného. Dýchala jen ztěží. Když poslouchala svůj chraptící dech, uvědomila si, že je ticho — možná až moc velké na to, co se venku děje.

A pak to přišlo. Rozsvítlo se. Tak silně, až svítily i kapsy v jejich špinavých manšestrových kalhotách. Vše se rozostřilo. Oči se jí zalily slzami, a ona se svíjela na zemi. Trvalo několik minut, než si přestala mnout oči, a konečně se začala rozkoukávat. Všimla si, že se omítka na stropě odlupuje, hodně okolo zářivek, ale nejvíc v rozích.

Místnost byla červená. A až na jeden obraz na zdi prázdná. Byl to zarámovaný portrét zohavené trpící ženy, celé od krve.

Elvíra si tiskla poraněnýma rukama obličej, a mezi prsty se dívala na to, co vyselo na zdi. Ten šok ji malém vymazal vzpomínku na právě utržené rány. Nechtěla se dívat, litovala každé vteřiny, ale nedokázala odtrhnout pohled. Ta žena měla vyříznuté rty, až byl vidět obrys její dolní čelisti; a neměla víčka, takže ty její zelené oči vypadaly mnohem větší. Obraz jí připadal skutečnější, než si přála. Každý detail. Každá kapka krve. Každá piha.. Nevěděla, jestli to je barvami, které malíř zvolil, nebo ženou, kterou se rozhodl nakreslit. Pak do široka otevřela oči a znovu se na obraz zádívala... Napadla ji myšlenka, která zůstala vyset ve vzduchu jako přeplněný pouťový balónek.

Venku zahřmělo a svetnicí problikla tma. Světlo opět někam odešlo. Hned v první moment se odtáhla od obrazu, až na svých zádech ucítila roh místnosti. Z posledních sil se opřela o zeď, přitáhla nohy k sobě a pevně se jich

držela, jakoby to bylo to jediné, co jí dokázalo držet dál od toho strašného vzezření. Byl od ní jen pár kroků. Možná ještě blíž. Ale rysy té ženy jí byly povědomé.

Dlouhé hodiny déšť rytmicky bušil do dveří — s každou kapkou šimral realitu —, až jí občas napadlo, zda to není jen sen. Hromy bubnovaly oblohou a osvěcovaly prostranství tam venku, které teď ona nemohla vidět, pouze nahodile vytvářely světelný rám okolo dveří. Rány poletovaly místností a cirkulovaly v nikdy nekončícím kolotoči rytmického hluku. Tisíce malých mužíčků, jakoby chtělo dovnitř. Víčka jí těžkla a jejich přivírání jí naplňovalo klidem. Bylo to konečně něco příjemného. Pak se čas smrškl, a ona v nespozorovaný moment upadla do bezvědomí.

Během vteřiny obletěla vesmír, země se zatřásla a ona stála s vodou po kolena v otevřených dveřích té samé místnosti. Měsíc se odrážel od hladiny řeky, která najednou protékala ulicí. Teď už to viděla — byla to skutečně ulice. A ty černé skály byly budovami. *Město*. Najednou cítila opětovný nával energie. Ten výraz možná nevysvětlil vše, ale podal jí pomocnou ruku — opěrný bod, na kterém by mohla vystavět své nové vnímání tohoto světa.

Začaly se rosvěcet pouliční lampy. Měla pocit, že by měly vést podél silnice s ne skrz, ale oni si jen tak vedly na druhou stranu — po svém. Týčily se z řeky a tvořily nové světelné hranice toho vodního živlu. Jakoby šeptaly: *tudy*.

Když očima přejela na konec té jasné cesty, spatřila jakýsi otevřený obchod. Svítilo se tam jemným žlutým vábivým světlem. Než si to vůbec stačila uvědomit, brodila se vodou a míjela první lampu. Řeka se pod ní pohybovala téměř neslyšně, jakoby existovala pouze pro umocnění těch světel z lamp nad ní, aby jim umožnila zářit ještě víc. Když došla na konec, ani si nevšimla, že lampy zhasly. Na pozadí ševelil déšť.

Dřevěná vrata byla nahoře vytržena z pantu, ale dole (asi nějakou náhodou) ještě držela. Venku vedle vchodu stál stoleček s květináči a uschlými květinami, kousek opodál pak obrovská hromada starého harampádí. Více ji ale zaujal ten stoleček. Byla na něm položená mistička s různými druhy mincí — Každá měla jinou barvu i znaky — a uvnitř byla cedulka: *Kupte si, jakou*

chcete. Premítala, zda to byl kdysi obchod s květinami, a tak šla rovnou dovnitř. Na zemi byly rozestavěné svíčky, které se třásly pod slabým větrem. Vedle nich pak ležely uschlé květy. Na stěnách prázdné poličky. Napravo byl vchod do další místnosti. Do obchodu s květinami zrovna nezapadal. Před ním stály stojany propojené zaprášenými řetězy a cesta skrz ně se klikatila po červeném koberci.

Šla tedy dál a skutečně, ta druhá místnost neměla s tou první nic společného; ač byla její paměť omezena na mlhavé vnímání reality, neměla pocit, ženy kdy viděla něco podobného. Na kraji místnosti totiž vedly koleje a pokračovaly někam dál do tunelu, kam už světlo ze svíček nedopadalo. Vagóny dráhy byly zaprášené, ale vypadaly zachovale. Barva byla pěkně červená a vzadu se vyjímal ohnivý nápis “Tady umřeš.”

Lekla se pohybu po její levici — ale byla to ona sama, koho uviděla v zaprášených zrcadlech. Teprve teď si všimla, že jsou kolem celé místnosti. Došla ke stěně, loktem ho očistila a zadívala se na sebe. Tu ženu naproti neznala. Nervózně si sáhla na krk, a přitom si všimla řetízku; vzala ho do ruky a pozorně se na něj dívala: úsměv té půvabné holčičky v ní vyvolával smíšené pocity štěstí a zmatku. Neměla tušení, kdo ta holčička je, ale byla nádherná. Na pozadí byla zelená rozkvetlá louka s horami. Když si řetízek vrátila na krk, barevná světla na horské dráze se začala otáčet, a repráčky vyhrávaly kolotočářskou hantýrku. “Přistupte blíže,” ozval se veselý hlas. “Čeká tu na vás spousta strašně skvělé zábavy!” Zasmál se a ona cítila, že má jít dál.

Zvuk trakčního motoru se šířil tmou a unášela ho ozvěna. Zdálo se, že se vlak točí v kruzích, ale po nějaké době se na stěnách začaly objevovat slabě svítící barevné pruhy. Postupně jí docházelo, že jde o spirálu. Spirála byla stále intenzivnější a jasnější. Zvuk jakoby také sílil.

Po chvíli se vlak narovnal a začal stoupat vzhůru. Intenzita svítivosti spirály se ztlumila, a hluk se ztrácel v dlouhém prostoru, jehož slepý bod na konci tunelu upřeně sledovala. Světlo, barvy i koleje tam mizeli ve tmě. Každý metr byl kilometrem, každá vteřina jakoby trvala hodinu. Vagóny vibrovaly —

pravděpodobně vinou havarijního stavu kolejí, které se občas lišily vzdáleností od sebe (někdy jí přišlo, že dokonce chyběly úplně) —, ale vlak stále stoupal, jakoby koleje ani nepotřeboval. Občas se zatřásl více, někdy méně. Ale ona se sedřenými dlaněmi i tak pevně držela madla před sebou, až jí pálily ruce, a vzhlížela k blížícímu se konci s čím dál napnutějšími spánky. Jak stoupala dlouho, vznikala pod ní nekonečná propast, jakoby vyjížděla ze středu země. Na dně ovšem nebyla vroucí láva, ale nic víc než temná nicota. Když pár metrů od konce ucítila jemný studený vánek čerstvého vzduchu, až se jí prokrvily tváře, věděla, že do toho vlaku nikdy neměla nastupovat.

Bylo to, jakoby skočila z vodopádu a měla každou chvíli omdlít. Když jí vlak vyvezl na povrch, jen letmo zahlédla měsíc, než se během vteřiny propadla a padala do útrob tmy. Jemné částičky vzduchu se jí zapichovaly do tváře, a zraněné dlaně jí od madla bolely jako Krista přibíjeného na kříž. Proletěla osvětlenými zatáčkami, neonová světla se jí odrážela ve tváři, a červené stroboskopy rozdělovaly realitu jako živě vyvolávané fotografické snímky.

Když přijela do rohově osvětlené zastávky s rudými vypořstovanými stěnami (tak trochu jako obrovské červené polštáře) bez oken, spatřila v koutě skupinku lidí otočených k sobě. Stáli v hloučku jako kameny u ohně. Viděla jim jen záda ale i tak vypadali, jakoby to samé oblečení nosili odjakživa. Nejprve mlčeli, po chvíli si však začali něco šeptat. Možná byla jen trochu víc otřesená z jízdy, ale jí připadali jako členové nějaké sekty — vydávali pronikavé šeptavé zvuky (občas i tiché skřeky), a zdálo se jí, že je po sobě opakují.

Rozhodla se počkat ve vlaku. Ale vagonky se ani nepohly. Desítky minut seděla ve vozičku a čekala, co bude dál. Skupinka stála nehnutě, občas se jeden z nich zatřásl; možná zimou, možná opovržením.

“Promiňte,” odhodlala se. Nikdo z nich však na hlas nereagoval. Chvíli byla ticho.

“Promiňte!?”

Možná to bylo pocitem, že kdyby jí chtěli cokoli udělat, už by to udělali; třeba prostě potřebou hnout se z místa. Sáhla si na řetízek s holčičkou na krku. Čas v jejích očích stoupl na důležitosti. Zastrčila ho zpátky pod svetr, narovnal se, vystoupila z vlaku, a pomalu se vydala ke dveřím.

Byli pár kroků před ní. Občas přešlápli, jakoby je nohy zrazovaly; občas se zdánlivě zatřásl zimou. Ale zima tu rozhodně nebyla. Naopak. Divila se, že po stěnách netečou čůrky potu.

Pokud chtěla ke dveřím, měla dvě možnosti: mohla se kolem nich protáhnout, nebo je požádat, aby uhlí. Na moment se zastavila, jejich upjatá zaujatost tou šeptavou diskuzí jí zneklidňovala. Rozhodla se protáhnout kolem nich.

Našlapovala pomalu a tiše. Napadlo jí, že to možná ocení. Opatrně pokládala nohu před nohu, a po krůčcích se blížila k nim. Byla skoro až na dotek, když jednomu z nich vyletěl loket a udeřil jí přímo do obličeje. Krev se jí z předešlého zranění spustila proudem, a během vteřiny jí měla po celé ruce. Instinktivně si chytila nos, ale vůbec to nepomáhalo. To těkavé pálení jí prostupovalo až do mozku. Stála tam celá s obličejem od krve a pozorovala, jak se nikdo z nich ani neotočil – pouze si dál přerušovaně šeptali.

Chvíli trvalo, než se jí dařilo rozhlédnout se kolem; rukou a se zakloněnou hlavou se rozhlížela jen ztěžka. Na straně stály dva zaprášené automaty s plechovkami. Jeden měl nahoře halloweenským stylem napsáno “Chceš projít okolo, polkni Elspiro” – ten byl ale na mince –, a na druhém bylo vesmírným písmem napsáno, “Hlavu nevěš, polkni Inverse,” a ten měl pouze jedno velké červené tlačítko. Zmáčkla jej.

V ten moment se vše obrátilo vzhůru nohama, a krev z nosu jí teď zkapávala na dolů na červeně polstrovaný strop. Zmateně se pokoušela poskládat souvislosti, proč i ona nepadá dolů, proč pouze krev, ale hlava se jí motala a měla co dělat, aby se nepozvracela. Chvíli měla tendence se plazit, ale nakonec se s velkými problémy narovnal, a rozhlídla se kolem. Vlak vypadal, jakoby ho někdo přilepil na strop, a když se fascinovaně zadívala pod něj, zahlédla menší odlesk, který jí zaujal. Motala se, ale nějakým zázrakem

popošla až k vlaku. Když se zadívala pod sebe, pochopila, co po ní ta místnost chce; stoupla si na špičky, natáhla ruku a žvýkačkou přilepenou minci sebrala a očistila svým krví nasáklým rukávem. Pak, tentokrát už trochu sebevědomněji, přešla zpátky k automatům a narovnal se před Elspiro. Vhodila minci, která uvnitř stroje vzlétla vzhůru a zavibrovala celým zařízením. Na podlahu pak vzlétla červená plechovka. *Chceš projít okolo, polkni Elspiro.* Otevřela jí a ozvalo se zasyčení. Ještě naposledy se podívala po skupince tiše si šeptajících individuí (momentálně stojících vzhůru nohama), než celou vypila do dna.

Plechovka dopadla na zem, obrátila jí žaludek, a ona byla opět na původní zemi. Začala se dusit. Nemohla popadnout dech. Měla pocit, jakoby se okolí pohupovalo. Pak se vše narovnal a ona zjistila, že může pouze vydechnout. Nadechnout ne. Svalila se na podlahu, tentokrát už ve správném úhlu, a držela se za krk. Chvíli sebou cukala, než jí došlo, že stále žije. Ale její dech se změnil. Teď jen dlouze a bez přestávky — pouze vydechovala.

Vstala tedy, podívala se jejich směrem, a vydala se je obejít. Bylo to to jediné, co dávalo smysl. O pár kroků později byla znovu u nich. Pálení obličejů, jakoby teď cítila mnohem intenzivněji. Ale nikdo z nich se ani nepohl. Protáhla se kolem nich (už ani nevěděla, který ji udeřil) pomalu zatáhla za kliku, a zavřela.

Ocitla se na polorozpadlé chodbě s dírami v zemi, osvětlené pouze svíčkami, a v krku jakoby jí přeskočil knedlík a ona se konečně mohla opět nadechnout.

Oba konce chodby byly zazděné, a v dálce se přerušovaně ozývala kolotočářská hudba. Sedla si na zem, opřela se, a vytáhla medailonek. Ta holčička jí dávala naději. Sice tu nebyla s ní, ale štěstí, které vyzařovalo z její tváře, jí dodávalo sílu. V ten moment jí napadlo; co když tu někde je, a potřebuje pomoci. Třeba právě proto má její řetízek na krku. Možná, že jí ho tam dokonce dala ona sama, ale ona už to zapomněla. Tlačila si rukou na spánky, ale bylo nemožné si na cokoli vzpomenout. Zandala tedy řetízek znovu za svetr, a popošla pár kroků hlouběji do chodby.

“Hej, můžete mi pomoci?” Ozval se z osvětlených děr v zemi postarší ženský hlas. “Potřebovala bych vyčesat chlupy Elince, chystáme se na konkurz do televize, a ona potřebuje vyčesat.”

Elvíra nahlédla dovnitř a spatřila nezvykle nízký byt, ve kterém stará dáma v natáčkách seděla před zapnutou televizí bez signálu. Šumení obrazu občas střídala kolotočarská hudba, ale program se nikdy opravdu neobjevil.

Vzadu u dveří byl pak osvětlený sloupek, na kterém klidně ležela šedá perská kočka se zavřenýma očima, jakoby jí byl život ukradený.

“Nebojte se, tady jste v bezpečí,” řekla suše.

Dveře z příjezdové místnosti se začaly klepat, a Elvíra okamžitě seskočila dolů za ní. Z útrob zdí se ozývaly dunivé zvuky.

“Co je to za rány?” Zeptala se Elvíra.

“Co to je za zvuk? To může být takovejch věci,” poznamenala, a nalila z termosky čaj do dvou šálku připravených na stolečku vedle. “Píjte, nebojte se.”

Elvíra si vzpomněla, co všechno s ní místní nápoje dokázaly udělat, a tak zdvořile odmítla.

“Ale nebojte, ten je mravenčí, ten vám bude chutnat.”

“Děkuji, já nemám žízeň.”

Ve tváři té vrásčité dámy se probudilo cosi zlého, upřela na ní pohled a zakřičela; “Dej si ten čaj krucinál, možná to bude to poslední, co tady vypiješ!”

“Jak to myslíte?” Odtáhla se Elvíra.

“Jak to myslím...” dáma se zadívala bokem. “Koupila sis venku květinu?”

“.. Proč se ptáte?”

“Tak koupila?”

“Ne.”

“... hmm.” Opřela se zpátky. “Máš štěstí, že jsi tady, ostatní stínový muž dostihne hned...”

“Stínový muž?”

Začala se smát. “Jo ten. Já mu dala vše, co mi bylo drahé, a díky tomu tady ještě sedím.”

Pak se na ní zadívala a povytáhla obočí. “Když mi vyčeseš Elinku, nechám tě odjet mým vlakem... Beztak se za mnou pak staví televize a odveze mě s ní na výstavu.”

Další vlak, pomyslela si Elvíra. *Další stanice*. “A proč si jí nevyčesáte sama?”

“Proč si jí nevyčesám sama prej.. Slyšíš to Eli.. Bože ta je ale blbá.”

Elvíra vstala a chystala se dírou ve zdi vytáhnout zpátky na chodbu, když v tom si dáma zhodila deku z klína. Amputované nohy měla napojené na televizi a zírala na ní, jakoby byla to nejhlupejší stvoření. “Spokojená?”

“... Já—”

“—nech to bejt. Když nemáš srdce, tak nevím, co tady ještě děláš,” prohlásila, pak se zakryla a opřela se zpátky do křesla.

Elvíra udělala pár kroků k ní a zpoza svetru jí ukázala medailonek. “Víte kdo to je?”

“To je krásná holčička.. A.. Máte stejné oči,” poznamenala a usmála se na ní.

Elvíra si sáhla na tvář s zadívala se znovu na její fotku.

“Podobnou jsem taky měla,” přerušila jí.

“.. Vy.. Co se tu stalo?”

“Vše má svůj začátek, a konec, má dráha,” řekla a usrkla si.

Po těchto slovech se už Elvíra na nic neptala. Chtěla, ale tak trochu se bála, že by jí pravda o té paní odkryla i něco bolestivého z jejího vlastního života. Raději ten medailonek opět zakryla pod košili.

“Pomůžeš mi teda s Elinkou? Z televize tu budou každou chvíli a...”

Elinka měla srst plnou cuků. Bylo to jako vyčesávat z kamene mech.

“Dekuju ti,” řekla dáma, konečně klidná. Pak ukázala ke dveřím. Byly tam dvojce. Jedny byly otevřené s místnost uvnitř zhasnutá. Pod ní pak ležely zaprášené haldy cirkusového oblečení.

“Ne tam ne drahá,” zasmála se. “Ty by ti stejně nepadly...” kroutila hlavou. “Ty druhé, zavřené. Ty otevři... A neboj se, možná bude trochu vrzat, ale určitě ještě pojede.”

“Tak já se jenom podívám, a když tak děkuji.. Za rady.. A.. hodně štěstí s tou televizí.. A tak.”

“Už raději jdi, nemáš už moc času.”

Chtěla se zeptat proč, ale něco hluboko uvnitř raději setrvalo v nevědomosti. “.. Jo. Tak tedy.. Nashledanou.”

Pokoušela se ty dveře otevřít, skoro to nešlo, ale nakonec zabrala a podařilo se jí to. V místnosti byly rozsvícené svíčky, což jí dávalo stejný smysl, jako cokoliv jiného na tomto místě. Ptát se nechtěla, určitě by se dozvěděla, že je zapálila kočka.

Rozviklaný zrezavělý a zcela jistě vyřazený vlak se řítíl tunelem nahoru, pak prudce dolů, do zatáčky, dolů, pak na boku, a jediné, na co Elvíra myslela, byla poslední slova té dámy. Mělo to snad něco společného se stínovým mužem? Pak si vzpomněla na portrét té zohavené ženy; na otázky, které se jí po jeho spatření honily hlavou — a jen se tiše sesunula na sedadle. *To přece nemůžu být já.*

Trvalo několik minut, než přijela do konečné stanice. Vysoké klenuté stropy pokryté antickými dlaždicemi a skleněnými světlíky zde zaplavovaly prostor měsíčním světlem, který uprostřed místnosti osvětloval žebřík. Jako uzavřená kapsle času. Zvenku bylo v dálce slyšet stěkání psa, pak zaknání, a bylo ticho. Elvíra se chvíli nehýbala, pouze poslouchala, ale nic dalšího už neslyšela. Třeba jenom zakopl, namlouvala si a nechávala rozum stranou. Odhodlala se tedy vystoupit z vagónku a vylézt nahoru — věřila, že nic jiného dělat nemohla. Když vstala, měsíční světlo změnilo svou koncentraci, a ona ztěžá viděla na ruce před sebe. Dotýkat se teď těch ledových příček žebříku bolestivými dlaněmi bylo hračkou, oproti tomu, co se jí odehrávalo v hlavě; už *raději jdi, nemáš už moc času.*

Když vylezla ven — do té neproniktnutelné tmy, akorát, když měsíc zalezl za mraky — do široka otevřela oči. Na krku jí vysel řetízek s obrázkem půvabně se smějící čerňovlasé holčičky. Měla stejné zelené oči, jako ona. Ale tentokrát už věděla, že ho má na krku. Chytila ho a přitiskla k sobě. Bylo to to nejdraší, co měla. Ta dívenka na obrázku se smála, jakoby měla právo odsunout všechny starosti na pozadí, někam mimo hlavní proud myšlenek, kde je vše obrostlé květinami, a kde slunce tančí s mírným větrem valčík.

I když udělala krok do neznáma, věděla, že jde správným směrem. Okolní černé skály už nebyly skálami, ale kulisami — něčím daleko od ní, něčím, čeho už se nemusela bát. Ve vzduchu byly cítit výboje, a po chvílce už hromy duněly dalekými horizonty, jakoby je za to někdo platil. Blesky osvětlovaly cestu, a spolu s ní i stíny kolem. Déšť spustil neproniknutelný boj, ale ani ten jí nedokázal zastavit. Promoklá na kost, zraněná a slabá přicházela do míst, ve kterých na začátku ztrácela všechnu naději. Po silnici začaly téct opět proudy vody. Chytila se za medailonek, a prostředkem ulice se opět rozjasnily lampy, které jí do dálky naváděli ke dveřím s obrazem.

V místech na krajích ulice — tam, kde se lámalo světlo z pouličních lamp - poletoval stín. V jeden moment jím prolétl pták, ale stín mu vzal život, a jeho tělo jen letmo dopadlo na zem, jak stromový plod. Elvíra ho zahlédla, ale pokoušela se zůstat silná. Jeho příchod očekávala. Byl hbyťý, rychlý a bral si vše, co mu přišlo pod ruku. Elvíře začínalo docházet, že jejich setkání je nevyhnutelné. Pokoušela se dýchat pomalu, ale bušící srdce jí nutilo okysličovat stále větší množství krve. Myslela na to, že nemá nic, co by mu nabídla. Žádnou televizi, cirkusové oblečení, nebo snad ostříhanou kočku; nechtělo se jí domýšlet, co za důsledky by mohla nést při nerespektování zdejších zákonů.

Lampy měly tendenci zhasínat. V tu chvíli se stín vždy připlazil, ale těsně, než po ní sáhl, se nějaká z lamp opět rozsvítila. Jakoby jí vždy jedna ochraňovala. Když doběhla ke dveřím s obrazem, otočila se ještě přes ulici, do míst neosvětlených lampami, kde před nějakou dobou procházela kvetinářským k horské dráze, ale obchod byl zabeďněný a stoleček uklizený.

Měla tendence jít se přesvědčit, zda by se přecijen nedokázala dostat dovnitř a vytáhnout jej, ale nechtěla myslet na to, jakou cenu by Stínovému muži musela zaplatit, pokud by lampy zhasly, a on jí polapil.

Nerozuměla, proč právě ona tady musí tak trpět, ale něco uvnitř jí říkalo, že odpověď by mohla najít u toho obrazu, vedle kterého byla ta sekta ze stanice jen bandou mrzoutů, a ke kterému ji teď lampy přivedly.

Na mahagonových dveřích stálo patkovým písmem, *Galerie*. Chytila za kliku, a v němém záblesku jí hlavou problikla vzpomínka na vichřici, která jí sem dovedla.

Sáhla na kliku. Dejavu. Otvírala hodně pomalu. Nejprve spatřila okraj rámu, pak rameno, a když už si myslela, že ten pohled nedokáže být ani o trochu horší, chytila svůj řetízek, zadívala se na ní, na ten andělský pohled, a zhluboka se nadechla. Pak se narovнала, a vyšla vstříc tomu obrazu zohavené ženy, aby našla samu sebe.

Stála před ním, tentokrát zblízka, ne zdálky, a hleděla jí do očí. Nevěděla, jak jí to teď mohlo napadnout, ale zdály se jí veselé. Mnohem veselejší, než by dokázala přiznat nahlas. Napadlo jí, že každý má přeci právo vlastní volby. Třeba to tak chtěla. Třeba je to oběť pro někoho, koho milovala. Pak se odvrátila od obrazu a otevřela dveře.

Cítila, že stojí před ní. Byl to on. Držel lampy ve svých pařátech a oni nedokázaly svítit dál. Vlnil se před ní, jakoby tmavě šedá hraničila s absolutní tmou.

“Dobře. Ale nech mě projít,” řekla sebevědomě, ale na konci přecijen tiše polkla.

Zuřivé stíny kolem něj se vznímaly, pak sáhly někam na střechu, udeřily do ní, až na ulici dopadly rozbité kusy zdíva, a absolutní tma se rozestupila. Lampy nyní opět svítily.

Nečekala, že se nebude divit. Jakoby to byla ta nejpřirozenější věc na světě. Byla to součást toho všeho. Tohle prostě musela udělat.

Stoleček s květináči a uschlými květinami stál znovu venku. Napadlo jí, kolikrát byl asi přehlédnutý, jak asi vypadal nezajímavě vedle tak přitažlivého

vchodu k horské dráze — běžným davem nepovšimnut. Prohlížela si ho ze všech stran ale nic, co by jen vzdáleně připomínalo něco nevšedního, na něm nebylo — byl prostě další obyčejný stoleček s květináči a mističkou. Zaměřila se teď na ty mince uvnitř. Každá měla jiný tvar. Připadalo jí, že vsichni pochází z jiných koutů světa. Cedulka: *Kupte si, jakou chcete*, byla napsána Krasopisem.

Zrovna, když přemýšlela, zda to nejdražší co stará dáma měla bylo pár mincí, uvědomila si, že je vedle nich, kousek opodál, obrovská zaprášená hromada harampádí. Bylo těžké rozeznat, co tam je, protože věci byly ve velmi dezilátním stavu. Dívala se pozorně; co z toho asi patřilo té staré paní. Přistoupila blíž, s vypětím všech sil odkryla kus nějakého koberce, a spatřila stovky, možná tisíce fotek. Byly to fotky rodin, šťastných rodin plných úsměvů, lásky a všeho, co si jen dokázala představit pod pojmem štěstí; ženy navlečené do bílých šatů, šperků; muži vyparádění v černých oblecích; stovky usmívajících se starých párů, jejichž vějířky okolo očí měl každý jiný tvar. U jedněch byly nepatrnější, ale u druhých byly propojené s vráskami na čele. A pak, v ten moment, jí spatřila. Jen ztěží se dokázala ubránit úsměvu. Byla to ona, ta stará dáma, jak stojí s malou holčičkou za ruku před stanem s nápisem *Cirk De Inflagranti*. Tak tohle bylo to nejdražší, co měla. Ne zlaté mince, ani bohatě zdobené šaty. Ale fotografie. *Fotografie s děvčátkem*.

Elvíra si sáhla na krk a ujistila se, že ho tam stále má. Řetízek jí v ruce příjemně chladil. Svírála ho pevně v dlaních, i přes tu bolest. Rozhlížela se kolem. I když ho neviděla, cítila jeho pohledy. *Já vím, co chceš*. Cítila to už když vylezla na ulici.

Znovu vzala do ruky řetízek a prohlížela si její obličej. Její rysy měla už dávno v paměti. Koutečky pod nosánkem, ty bílé tvářičky, ty zelené velké oči. Vzpomněla si na tu dámu; *máte stejné oči*... Prohlížela si fotky v odkryté hromadě, na kterých byly pouze matky s dcerami. Z nějakého důvodu cítila symboliku těchto fotek víc, než ostatních rodinných snímků. Otočila se ke stolečku s květinami, a došla k misce s mincemi. Prohlížela si uschlé květiny a prázdné květináče. Sáhla si dozadu na krk, sundala řetízek, a držela ho nad

miskou. Ze stínů byla slyšet netrpělivá meluzína. Zvedl se vítr. Po okolí začaly poletovat plastové láhve, z dálky se ozval zvuk rozbité skleněné flašky. Pak zavřela oči, zhluboka se nadechla, chytila stoleček, a ze všech sil ho převrhla na zem.

Květináče se roztřískaly na kousky, a z jejich útroh vypadli hnědí pruhovaní červy. Uschlé květiny vítr pomalu rozměňoval po zemi. Ze střech se na ní blížily snad všechny stíny světa, ale v ten moment vyšlo slunce a nad městem se rozzářil den. Rukou s řetízkem si stínila obličej a pevné ho při tom svírala. Chvíli trvalo, než se skutečně byla schopna rozhlédnout, ale o to víc jí překvapilo, co spatřila: den zřejmě neplatil všude; Slunce svítilo v ostrém úhlu a osvětlovalo pouze pruh několika metrů na šířku, ve kterém stála — přesně mezi květinářstvím a galerií, jejíž dveře byly otevřené, a obrazem, na kterém byla usmívající se uzdravená dáma.

“Tři, čtyři... Píchněte jí dvacet miligramů Epinefrinu... Tak sakra znova, dělejte!” ... “Nabíjím..”

Jednolitý zvuk kardiografu se šířil místností plnou smutných lidí. Všichni obdivovali odhodlání dosluhujícího lékaře, ale všem bylo jasné (i jemu), že už resuscituje dlouho. Nikdo to ale neřekne nahlas, protože nechce být ten, kdo to vzdal jako první. Jedna ze starších sester položila doktorovi ruku na rameno. Už otvírala ústa, aby mu alespoň řekla něco pozitivního, když se Mike podíval na hodinky a řekl nahlas: “Jsou tři minuty po půlnoci, zapište si čas úmrtí pacientky.” Dean měl pocit, že sbalí plášť, vyhodí ho do popelnice a už nikdy se sem nevrátí. Takovým stádiem si musí projít každý, řekl mu nedávno Mike. V tom se ozval kardiograf zaznamenal eskalující synapsi neuronů letící exponenciální rovinou, ta rozhýbala miokard, a umožnila znovu proudit krev do těla Elvíry Išťatové. To je zázrak, poletovalo nevyřčeně místností. Sestry si sundaly masky a jakoby o deset kilo lehčí se zadívaly na dívku, která už málem ztratila matku.

“Mami!”

Jen ztěží otevřela oči. Jen těžko dychala. Jen málo slyšela, ale i když skoro nedokázala promluvit, vyslovila její jméno. “Isa..” Znovu popadla dech, “Isabelo, pojd’ k mámě — pusťte jí ke mě!”

Holčička v čarodějnických šatech vběhla dovnitř a objala jí. Byla u ní. Byly konečně zase spolu.

O tři měsíce později...

“Podáš mi hrnec Izi?”

“Jaký?” usmála se holčička šibalsky.

“Ten jediný, který máme.”

Holčička vyplázla jazyk, plácla Elvíru po zadku a vyběhla na zahradu.

“Hej počkej, ty uličnice jedna!”

Elvíra vyběhla za ní ven, a celá od mouky jí chytila okolo pasu a vyzvedla. Pak jí štípala do nosu, takže jí na špičce zůstala bílý flíček.

“Jsi moje láska, víš o tom?”

“Vím,” odpověděla holčička. “Ale bojím se.”

“Ale prosím tě... Čeho?”

Holčička se nedokázala Elvíře podívat do očí. Dívala se dolů. “Bojím se, že se ti něco stane a já tu budu bez tebe.”

Elvíra přitiskla Isabelu k sobě. Houkala s ní do strany, jako když byla úplně malinká.

“Nikam nepůjdu Izí. Já tu pro tebe budu navždy.”

O autorovi

Foanta Chulo (narozen v Praze v 80. letech) vyrůstal ve špinavém bytě mezi rozvedenými rodiči, kočkami a záškoláctvím. Jako malý kluk chvíli žebrol na ulici. Ne z absolutní nouze, ale protože chtěl prostě něco víc. Vzdělání nemá kdoví jak střední; díky svému nevlastnímu dědovi dokončil alespoň základní školu. Kdyby si od něj všichni ze srandy neodsedali s rukou na nose, vzpomínal by na ní raději. Otec, akademický sochař se mu v dětství nevěnoval, a jeho životem ubíjená matka byla často hospitalizována s depresemi a gamblerstvím. Vše se změnilo, když se pokusil doplavat z chorvatského pobřeží na ostrov, který mu připadal blízko. Ukázalo se, že šlo o osm kilometrů vzdálený kus mořem naostřené a sluncem rozpálené skály. S bouřkou za zády a střídavou křečí ve svalech tam po třech hodinách skutečně doplaval, aby přežil a změnil svůj život. Teď je tady, a pracuje, píše, skládá hudbu, zpívá a miluje své dvě malé dcery a krásnou ženu.

O povídce

Povídka **Arívale** je autorovou prvotinou, jež se na pozadí posmrtného života zaobírá základní otázkou kolísání mezi světskými a skutečnými hodnotami.

© 2017, Foanta Chulo. Všechna práva vyhrazena